

LA VARIACIÓ LINGÜÍSTICA

Variació segons els parlants

Varietat històrica o diacrònica	Varietat social o diastràtica	Varietat geogràfica o dialectes
Depèn de l'edat dels parlants o de l'estat de la llengua en un moment determinat de la història (cronolectes)	Depèn del grup social en el qual s'insereix el parlant. (sociolectes)	Depèn del lloc de procedència dels parlants.

Les varietats de parla: els registres (o varietats diafàsiques)

Les varietats lingüístiques que depenen de la **situació comunicativa** en què es troba el parlant d'una llengua són les varietats funcionals o registres.

Els factors que defineixen i caracteritzen els registres són el camp, el canal, el grau de formalitat i el propòsit comunicatiu

El camp / tema	El canal	El grau de formalitat	El propòsit comunicatiu
El camp és l'àmbit de la realitat a què fa referència el missatge. Aquest factor determina la varietat lingüística emprada ja que optem per registres diferents segons si tractem temes quotidians o especialitzats.	El canal de comunicació pot ser oral o escrit. En principi, sembla que la comunicació oral és menys formal que la comunicació escrita però cal tenir en compte també el grau d'espontaneïtat	El grau de formalitat, que varia en funció de la relació entre els interlocutors , condiciona també l'ús d'un registre lingüístic determinat.	En funció del propòsit comunicatiu, el missatge pot ser objectiu o subjectiu (1a o 3a persona/ lèxic valoratiu o objectiu).

Exemple: Un mateix missatge formulat per la mateixa persona pot variar molt:

- a) “Tio, no vaig venir perquè estava penjat de febre. Suava al llit com un porc; i vaig passar de l’examen”.
- b) “Lamento no haver pogut assistir a l’examen, tenia molta febre i no em trobava bé. Li adjunto un certificat mèdic per corroborar-ho”.

Analitzem aquests dos missatges força semblants quant a contingut

	a	b
emissor	amic, company	alumne
receptor	amic, company	professor
propòsit	informar	excusar-se
canal	diàleg cara a cara (aire)	nota, paper

els registres o *varietats diafàsiques* poden ser:

GRAU DE FORMALITAT ALT

Literari

Textos molt elaborats. Llenguatge connotatiu. Adjectivació abundant. Descripcions. Sintaxi complexa.

Figures retòriques semàntiques (hipèrbole, metàfora, comparació, repetició, personificació, .).

Figures retòriques sintàctiques (polisíndeton, hipèrbaton, paral·lelisme...).

Jocs de paraules (doble sentit, polisèmia).

àmbit literari

Científicotècnic

Lèxic específic del camp estudiat, tecnicismes.

Sintaxi complexa. Llenguatge denotatiu.

Llenguatge objectiu i d'especialitat.

Lèxic precís i exacte.

Prevalen els mots monosèmics.

Evita qualsevol ambigüïtat.

Ús de cultismes i neologismes.

àmbit acadèmic (textos especialitzats)

Juridicoadministratiu

Lèxic específic jurídic o administratiu. Sintaxi complexa. Llenguatge denotatiu.

Expressions en llatí.

Presència de lleis o decrets, ús de la passiva, i verbs impersonals.

àmbit administratiu

àmbit jurídic

Estàndard

Sintaxi d'una certa complexitat. Lèxic general.

Llenguatge denotatiu.

Varietat comuna de la llengua per garantir la comprensió entre tots els parlants, al marge de la procedència geogràfica, condició social, edat o sexe.

Segueix la normativa. Rebutja formes que puguin provocar incomprensió (cultismes, arcaïsmes) o rebuig (vulgarismes, col·loquialismes)

àmbit periodístic

àmbit publicitari

àmbit acadèmic (textos divulgadors)

Col·loquial

Lèxic general. Sintaxi poc elaborada: predomini de les oracions simples; però també compostes juxtaposades o coordinades.

Frases inacabades. Onomatopeies.

Comparacions. Metàfores. Tics lingüístics.

Col·loquialismes. Refranys. Frases fetes.

Llenguatge espontani, amb poca preocupació per la normativa i poc rigor lèxic.

To enfàtic i exagerat.

Tendeix a la subjectivitat.

Ús de lèxic incorrecte (bueno, pues) i molt genèric (això, cosa, fer, interessant)

Vulgar

Llenguatge poc elaborat i allunyat de la normativa.

Poca preocupació per la correcció.

Temes considerats tabú (sexe, escatologia)

Ús de mots o expressions considerades grolleres, mots malsonants: renecs, paraulotes

**GRAU DE FORMALITAT
BAIX**